

**Ministru kabineta rīkojuma projekta
“Par Ministru kabineta piekrišanu balsojumam Eiropas Stabilitātes mehānisma Valdes sēdē”
sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)**

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	<p>Saskaņā ar likuma „Par Latvijas pārstāvību Eiropas Stabilitātes mehānisma Valdē un Direktoru padomē” 5.panta pirmās daļas 2.punktu, lai Latvijas pārstāvis Eiropas Stabilitātes mehānisma (turpmāk – ESM) Valdē varētu atbalstīt Grieķijas Republikas (turpmāk – Grieķija) pārskatītā Saprašanās memoranda par īpašiem ekonomikas politikas nosacījumiem (turpmāk – pārskatītais Saprašanās memorands) apstiprināšanu ESM Valdē šā gada 16.jūnijā ir nepieciešama Ministru kabineta piekrišana balsojumam par attiecīgo jautājumu.</p> <p>Savukārt, saskaņā ar likuma „Par Latvijas pārstāvību Eiropas Stabilitātes mehānisma Valdē un Direktoru padomē” 5.panta otro daļu, lai Latvijas pārstāvis ESM Valdē varētu atbalstīt lēmumu par ESM 2015.gada peļņas novirzīšanu rezerves fondā, ir nepieciešama Ministru kabineta piekrišana balsojumam par attiecīgo jautājumu.</p> <p>Šajā nolūkā Ministru kabineta rīkojuma projekts paredz atļaut Latvijas pārstāvim ESM Valdē atbalstīt pārskatītā Saprašanās memoranda apstiprināšanu un balsot par ESM 2015.gada peļņas novirzīšanu rezerves fondā.</p>
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Līguma¹ par Eiropas Stabilitātes mehānisma dibināšanu 24. panta 2.punkts nosaka, ka ESM rezerves fondā ir jānovirza līdzekļi, kas gūti ESM finanšu darbības, kā arī valstīm piemēroto sankciju daudzpusējās uzraudzības, pārmērīgas budžeta deficīta un makroekonomisko nesabalansētību rezultātā.</p> <p>2015.gadā ESM peļņa sastādīja 729 375 000,00 <i>euro</i>, kas salīdzinot ar 2014. gadu ir par 285,5 miljoniem <i>euro</i> vairāk. Tādējādi, balstoties uz ESM rīkotājdirektora priekšlikumu, rezerves fondā ir paredzēts novirzīt visus 729 375 000,00 <i>euro</i>, ko veido 2015.gada peļņa. Rezerves fondā izvietotie finanšu līdzekļi tiek investēti saskaņā ar ESM ieguldīšanas vadlīnijām, un tas ir drošības uzkrājums, no kura var tikt segti zaudējumi, kas var rasties ESM finanšu darbības rezultātā nākotnē.</p> <p>Kopš 2015.gada 19.augusta, kad ESM Valde lēma par aizdevumu, Grieķijai ir piešķirta finansiālā palīdzība – Trešā ekonomikas stabilizācijas programma Grieķijai (turpmāk-programma). Kopējā piešķirtā summa ir 86 miljrd. <i>euro</i>, no kuriem 21,4 miljrd. <i>euro</i> izmaksāti 2015.gadā.</p> <p>Saprašanās memorands paredz četrus galvenos reformu virzienus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiskālās ilgtspējas atjaunošana (tika noteikti deficīta mērķi: 2015.gadā primārais deficīts nedrīkst nepārsniegt 0,25% no IKP, 2016.gadā ir jāpanāk vismaz 0,5% primārais pārpalikums un 2017. un 2018.gadā primārais pārpalikums attiecīgi 1,75% un 3,5% no IKP); • finanšu stabilitātes nodrošināšana (Grieķija veiks pasākumus, lai risinātu ienākumus nenesošo kredītu problēmu, tiks veikti banku stresa testi, kā arī plānots stiprināt Grieķijas Finanšu stabilitātes fondu un banku pārvaldību); • izaugsmes un konkurētspējas nodrošināšana un investīciju piesaiste (Grieķija izstrādās un īstenos plašu reformu darba un produktu tirgos, kā arī tiks īstenota vērienīga privatizācijas programma, un investīciju atbalstīšanas politika); • valsts pārvaldes uzlabošana (īpaša uzmanība tiks pievērsta efektivitātes palielināšanai valsts sektorā, sniedzot publiskos pakalpojumus. Tiks veikti pasākumi, lai uzlabotu efektivitāti tiesu sistēmā un lai uzlabotu cīņu pret korupciju). <p>Lai Grieķija varētu saņemt nākamo maksājumu 10,3 miljrd. <i>euro</i> apmērā ir nepieciešams noslēgt pirmo pārskatu, kas nozīmē, ka iepriekšējā periodā noteiktie galvenie uzdevumi (<i>key deliverables</i>) ir izpildīti.</p> <p>Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku (turpmāk – ECB) ir</p>

Deklasificēts saskaņā ar FM 26.10.2017. vēstuli Nr.12-47/7527 (reģ. Nr.SAN-1613)

¹ Līgums par Eiropas Stabilitātes mehānisma dibināšanu starp Beļģijas karalisti, Vācijas Federatīvo republiku, Igaunijas republiku, Īriju, Grieķijas republiku, Spānijas karalisti, Francijas republiku, Itālijas republiku, Kīpras republiku, Luksemburgas Lielhercogisti, Maltu, Nīderlandes karalisti, Austrijas republiku, Portugāles republiku, Slovēnijas republiku, Slovākijas republiku un Somijas republiku.

DEKL_FMAnot_13062016_ESM; Ministru kabineta rīkojuma projekts „Par Ministru kabineta piekrišanu balsojumam Eiropas Stabilitātes mehānisma Valdes sēdē”

veikusi pirmā perioda noteikto galveno uzdevumu izpildes novērtējumu un sagatavojuši atbilstības novērtējuma ziņojumu.

Saskaņā ar atbilstības novērtējuma ziņojumu Grieķijas ekonomika uzrāda labāku dinamiku, kā iepriekš tika prognozēts. Nominālā IKP pieaugums 2015.gadam ir par 2,3% punktiem labāks nekā tika prognozēts saprašanās memoranda pieņemšanas brīdī, rezultātā nominālā IKP bija 0,9%. (skat. 1. tabulu). Ekonomiskā aktivitāte tika nodrošināta ar privātā patēriņa un darbinieku atalgojuma elastīgumu, pozitīvu tīro eksportu, publisko investīciju paātrinājumu.

Labāka, kā prognozēts ir arī fiskālā situācija 2015.gadā. Primārā bilance 2015.gadam bija ar pārpalikumu 0,7% no IKP apjomā, kaut arī tika prognozēts primārais deficīts 0,25% no IKP apjomā. Tas skaidrojams ar labāku makroekonomisko situāciju un Grieķijas 2015.gada vasarā pieņemto pasākumu efektivitāti.

Tabula Nr. 1. Makroekonomiskās situācijas prognozes, kas veiktas 2015.gadā un 2016.gada maijā

% izmaiņas no gada uz gadu	2015.g. augusts				2016.gada maijs				Atskirības			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
	prognozes				prognozes				prognozes			
Nominālais IKP	-3.2	-0.7	3.4	4.1	-0.9	-0.5	3.5	4.0	2.3	0.2	0.1	-0.1
Reālais IKP	-2.3	-1.3	2.7	3.1	-0.2	-0.3	2.7	3.1	2.1	1.0	0.0	0.0
Nominālais privātais patēriņš	-2.7	-0.5	2.7	2.6	-1.0	-0.7	2.4	2.8	1.7	-0.2	-0.3	0.2
Darbinieku atalgojums	-3.2	-0.8	3.4	4.1	1.5	-0.4	3.5	4.4	4.7	0.4	0.1	0.3
Bruto darbības rezultāts	-3.2	-0.7	3.5	4.1	-1.9	-0.7	3.5	4.5	1.3	0.0	0.0	0.4

2015. gada jūlijā un augustā veiktie fiskālās konsolidācijas pasākumi, kas kopā ar labāku makroekonomisko efektu nodrošināja labāku 2015.gada primārās bilances iznākumu, nebija pietiekami, lai 2018.gadā ģenerētu 3,5% primāro pārpalikumu. Ar minētajiem pasākumiem varētu sasniegt 2016.gadā -0,2%, 2017.gadā -0,5 un 2018.gadā 0,5%. Negatīva deficīta dinamika skaidrojama ar vienreizējiem pasākumiem, kas deva pozitīvu efektu 2015.gadā, bet bez attiecīga bāzes efekta turpmākajos gados. Līdz ar to 2016.gadā tika pieņemti jauni konsolidācijas pasākumi, kas saskaņā ar EK un ECB atzinumu nodrošina Saprašanās memorandā noteiktos primārās bilances mērķus: -1/4% no IKP 2015.gadam, 0,5% no IKP 2016.gadam, 1,75% no IKP 2017.gadā un 3,5% no IKP 2018.gadam. (skat. 2. tabulu).

2016.gada pieņemtie konsolidācijas pasākumi ietver pensiju reformu, ienākumu nodokļu reformu un citus pasākumus, tai skaitā PVN reformu, atalgojumu reformu. Papildus pasākumu kopējā ietekme ir 3% no IKP 2018.gadā.

Tabula Nr. 2. Parametrisko pasākumu neto fiskālās ietekmes kopskats, lai sasniegtu primārās bilances mērķi

	% no IKP			miljrd. euro		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Primārās bilance mērķis	0.5	1.75	3.5	0.9	3.2	6.6
Primārās bilance saskaņā ar bāzes scenāriju	-0.2	-0.5	0.5	-0.4	-1.0	1.0
Fiskālais iztrūkums saskaņā ar bāzes scenāriju	0.7	2.3	3.0	1.3	4.1	5.7
I. Pensiju reforma	0.4	0.8	1.1	0.7	1.4	2.0
II. Ienākumu nodokļa reforma	0.1	0.8	1.0	0.2	1.4	1.9
III. Citi parametriskie pasākumi	0.2	0.8	0.9	0.4	1.5	1.7
PVN reforma	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.4
Atalgojumu reformu	0.0	0.1	0.2	0.0	0.1	0.3
Citi nodokļu pasākumi	0.1	0.5	0.5	0.1	0.9	1.0
Kopējā parametrisko pasākumu ietekme (I+II+III)	0.7	2.3	3.0	1.3	4.3	5.6
Fiskālais iztrūkums pēc parametrisko pasākumu ieviešanas	0.0	-0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0
Piezīme: IKP – miljrd. euro				175.1	181.3	189.3

Pensiju reforma (fiskālais efekts 2018.gadā 1,1%) ietver vienotas sistēmas izveidošanu, nodrošinot fiskālo ilgtspēju, kas ietver precīzāku pensiju apmēra sasaisti ar veiktajām iemaksām. Tika iesaldēts pensiju pieaugums, gadījumos, ja tas pārsniedz jaunās sistēmas griestus līdz brīdim, kamēr inflācijas efekti griestus nepaceļ līdz esošās pensijas līmenim.

Kopējā pensiju reformas fiskālā ietekme, ieskaitot 2015. un 2016.gada pasākumus ir 3% no IKP 2016.gadā (skat. 3. tabulu).

Tabula Nr. 2. Pensiju reformas fiskālā ietekme (% no IKP)

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
% no IKP (bruto ieguvums)							
2015.gadā ieviestie pasākumi	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6	0.6
Pirmā pārskata ietvaros ieviestie pasākumi	0.5	0.9	1.2	1.4	1.6	2.5	2.5
<i>t.sk.: uz izdevumiem</i>	0.4	0.7	1.0	1.2	1.5	2.4	2.5
Kopējais bruto ieguvums	1.0	1.4	1.7	2.0	2.2	3.0	3.1
% no IKP (neto ieguvums)							
2015.gadā ieviestie pasākumi	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Pirmā pārskata ietvaros ieviestie pasākumi	0.4	0.8	1.1	1.2	1.4	2.1	2.2
<i>t.sk.: uz izdevumiem</i>	0.3	0.6	0.9	1.1	1.3	2.1	2.2
Kopējais neto ieguvums	0.8	1.2	1.5	1.7	1.9	2.7	2.7
Piezīme:							
Kompensē Valsts padomes lēmumu	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Kopējais bruto ieguvums iekļaujot Valsts padomes lēmuma kompensāciju	3.0	3.4	3.7	4.0	4.2	5.0	5.1

Iedzīvotāju ienākumu nodokļu reforma (fiskālais efekts 2018.gadā 1,0%), ietver pasākumus cīņai ar nodokļu nemaksāšanu, nodokļu bāzes paplašināšanu, solidaritātes papildnodokļa integrēšanu iedzīvotāju ienākuma nodokļa likumā kā papildu progresivitātes mehānisms, profesionālā lauksaimnieka definīcijas sašaurināšana nodokļu atvieglojumu bāzes samazināšanai.

Citi pasākumi (kopējais efekts 2018.gadā 0,9%) ietver PVN ieņēmumu palielināšanu, palielinot likmi līdz 24% sākot no 2016.gada 1.jūnija, atalgojuma fonda pieauguma ierobežošanu un transportlīdzekļu nodokļa reformu, kā arī citas izmaiņas nodokļu jomā, tai skaitā enerģijas resursiem, alkoholiskiem dzērieniem, tabakai, kafijai, azartspēlēm, TV, tūrismam.

Jāatzīmē, ka augstāk minēto pasākumu fiskālās ietekmes novērtējums vienmēr satur risku, ka dažādu ārēju apstākļu rezultātā pasākumi var nedot prognozēto fiskālo ietekmi. Tā kā parāda ilgtspējas nodrošināšanai ir būtiski, lai sākot ar 2018.gadu primārais pārpalikums būtu 3,5% no IKP, ir būtiski nodrošināties pret šādiem fiskālajiem riskiem. Līdz ar to Grieķija izveidoja riska vadības instrumentu: likumdošanā noteica, ka fiskālā iztrūkuma gadījumā automātiski tiek samazināti izdevumi, tādējādi nodrošinot nepieciešamo primāro pārpalikumu.

Pārskatītais saprašanās memorands, kuru virza ESM valdē apstiprināšanai ietver divus būtiskus jautājumus:

1. Tas ietver iepriekšējā perioda uzdevumus, kas pārskatītajās saprašanās memorandā transformējas par priekšnosacījuma uzdevumiem (*prior action*) un par kuriem bija sniegta informācija augstāk;
2. Tas ietver detalizētāk izstrādātus uzdevumus nākamajam periodam – starp 1.pārskatu un 2.pārskatu.

Fiskālajā jomā nākamajā ceturksnī ir jāpieņem Vidēja termiņa fiskālā stratēģija 2017.–2020.gadam likuma līmenī, jāpublicē lielāko nodokļa parādnieku atjaunoto sarakstu, jāiesniedz vidēja termiņa rīcības plānu, lai nodrošinātu atbilstību maksājuma kavējumu direktīvai. Nacionālā līmenī pakāpeniski ir jāuzsāk garantētā minimālā ienākuma shēma. Jāpabeidz muitas reorganizēšana, jānodrošina pietiekams ieņēmumu aģentūras finansējums un jāieceļ Ieņēmumu aģentūras valde.

Finanšu stabilitātes nodrošināšanai nākamajā ceturksnī Grieķijai ir jāgroza likumu ietvars ārpusstiesas darbībai (*out-of-court workout*) ar detalizētiem noteikumiem, kā arī Grieķijas Finanšu stabilitātes fondam ir jāpabeidz banku valžu pārskatīšanu, uz kurām attiecas Attiecību ietvaru nolīgums (*Relationship Framework Agreements, RFAs*), kas 2013.gadā tika noslēgts ar četrām sistemātiskajām bankām, kas saņēma kapitāla atbalstu.

Izaugsmes un konkurētspējas nodrošināšanai un investīciju piesaistei nākamajā ceturksnī Grieķijai jāuzsāk virkni būtisku pasākumu profesionālās izglītības un apmācības partnerības izveidošanai. OECD rekomendāciju konkurences uzlabošanai ieviešana. Jāievieš pasākumi uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, piemēram, jāpieņem likumdošanas akti, lai izveidotu vienas pieturas aģentūras uzņēmējdarbībai, pieņemt atlikušos pasākumus, kas nepieciešami, lai pilnībā ieviestu noteiktās reformas par konkurētspēju, investīciju licencēšanu un administratīvo šķēršļu identificēšanu. Tāpat ir nepieciešams vienoties ar institūcijām par ceļa karti regulēto profesiju liberalizācijai. Pārskatīt gāzes piegādes programmu, uzlabojot alternatīvu piegādātāju piekļuvi un būtiski palielinot pieejamos daudzumus. Privatizācijas jomā ir paredzēts plašs pasākumu loks, piemēram, jāpabeidz vienoties par Privatizācijas un investīcijas fonda Uzraudzības padomi, jāievēl Direktoru padome. Tāpat jāvienojas ar institūcijām par procesiem, lai noteiktu atlikušo nekustamā īpašuma portfeļus un valsts piederošos uzņēmumus, kas tiks nodoti Privatizācijas un investīcijas fondam. Jāratificē parlamentam Akciju pirkuma līgums par *Hellinikon* (bijušās Atēnas lidostas atbilstības projekts). Transporta un loģistikas jomā ir jāpieņem Loģistikas likums. Īpašajam ūdens sekretariātam jāpabeidz ar tehniskās palīdzības atbalstu ūdens pakalpojumu aprēķināšanas noteikumi. Darba tirgus jomā ir jāpieņem integrētu rīcības plānu, lai cīnītos ar nedeklarētiem un mazdeklarētiem darbiem, kā arī jāizstrādā kolektīvās atļaušanas tiesiskais regulējums un koplīgumu slēgšana atbilstoši ES labākai praksei. Tāpat ir jāsaņem trīs gadu izglītības attīstības plāns un jāievieš jauns tiesiskais ietvars kadastra jomā.

Valsts pārvaldes uzlabošanai ir nepieciešams izdot sekundāros tiesību aktus, lai ieviestu reformēto darbinieku novērtēšanas shēmu, jāpabeidz specializēto atalgojuma sistēmu racionalizācijas pirmā fāze, kā arī jāpieņem tiesību akti, lai ieviestu jauno pastāvīgo mobilitātes

		<p>shēmu. Tieslietu jomā jāievieš prezidenta dekrētus par nekustamā īpašuma vērtības noteikšanu, pamatojoties uz tirgus cenu un pirmo piedāvāto cenu. Pretkorupcijas novēršanas jomā ir nepieciešams precizēt tiesisko ietvaru politisko partiju finansēšanas jomā.</p> <p>Pārskatīto saprašanās memorandu ESM valde plāno apstiprināt šī gada 16.jūnijā. Lai to varētu izdarīt EK un ECB ir jādod atzinums, ka visi pirmā posma galvenie uzdevumi (<i>key deliverables</i> sākotnējā saprašanās memorandā, jeb <i>prior actions</i> atjaunotajā saprašanās memorandā) ir izpildīti.</p> <p>Šā gada 6.jūnijā EK un ECB ziņoja, ka tā ir veikusi pārbaudi par lielāko daļu no uzdevumiem un tie ir atzīti par izpildītiem. Tomēr par dažu uzdevumu izpildi Grieķijas valdībai ir jāiesniedz vēl apliecinātie dokumenti.</p> <p>9.jūnija rītā tika saņemts EK un ECB atzinums saskaņā ar kuru ir izpildīti visi pirmā posma galvenie uzdevumi.</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	Finanšu ministrija.
4.	Cita informācija	Nav.

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Projekts šo jomu neskar.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Projekta tiesiskais regulējums nemaina tiesības un pienākumus, kā arī veicamās darbības.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
4.	Cita informācija	Nav.

Anotācijas III, IV, V, VI un VII sadaļa - rīkojuma projekts šīs jomas neskar.

Finanšu ministre

D. Reizniece-Ozola

13.06.2016 14:52

1920

M. Trautmanis

67095409, Martins.Trautmanis@fm.gov.lv